

12. 5. 2011

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podíl na likvidačním zůstatku v naturální podobě

Je jen málo otázek týkajících se života obchodní společnosti, které ujdou podrobnému zájmu právních praktiků i teoretiků. Jednou z otázek do jisté míry opomíjených, je problematika formy vypořádacího podílu na likvidované společnosti.

Dle mého názoru lze tento podíl vyplatit nejen v penězích, ale i v naturální podobě, tedy v jiných hodnotách. Jiný výklad by byl zbytečně svazující a nepraktický. Opora v zákoně však není jednoznačná a někoho my mohla svést na textualistickou přísně formální cestu.

Společnost s ručením omezeným

Veźměme si jako první příklad společnost s ručením omezeným, nejběžnější způsob podnikání. Po úspěšném ukončení procesu likvidace má každý společník nárok na podíl na likvidačním zůstatku, samozřejmě za předpokladu, že zde nějaký zůstatek je (§ 153 zákona č. 513/1991 Obchodního zákoníku „ObZ“).

Ustanovení § 75 odst. 1 ObZ upravuje tuto situaci a stanoví, že bez zbytečného odkladu po provedení všech úkonů nezbytných k provedení likvidace sestaví likvidátor zprávu o průběhu likvidace s návrhem na rozdělení **čistého majetkového zůstatku**, jenž vyplyne z likvidace (likvidační zůstatek), mezi společníky.

Majetek je v ObZ chápán širěji než jen jako pouhé finanční prostředky a zahrnuje běžně i jiné věci a dokonce práva (srov. § 6 ObZ)[1].

Z toho by tedy bylo možné dovodit, že jako likvidační zůstatek lze rozdělit i movité věci, pohledávky či práva.

Nicméně tento výklad částečně relativizuje ustanovení § 75a odst. 1 ObZ, kde se hovoří výslovně o vyplacení: „Po rozdělení likvidačního zůstatku sestaví likvidátor seznam společníků, kterým **vyplatil podíl na likvidačním zůstatku.**“

Je tedy nakonec možné opravdu jen zůstatek zpeněžit a vyplatit výnos v penězích?

Akciová společnost

Abychom odpověděli, posuňme se nyní k akciové společnosti. Uznávaný odborník na obchodní společnosti, prof. Jan Dědič se našeho tématu dotýká právě v souvislosti se společností akciovou říká:

„Z žádného ustanovení obchodního zákoníku nelze dovodit, že právo na podíl na likvidačním zůstatku je právem na peněžité plnění. V ustanovení § 220 ObZ se hovoří o "rozdělení", nikoliv o vyplacení likvidačního zůstatku a z § 61 odst. 4 ObZ žádná charakteristika podílu na likvidačním zůstatku neplyne.[2]“

Nicméně tento jeho závěr je dnes částečně překonaný, jelikož aktuální znění ustanovení § 220 odst. 3 ObZ používá jinou dikci: *„Nárok na **vyplacení** podílu na likvidačním zůstatku vzniká akcionáři vrácením listinných akcií společnosti předložených na výzvu likvidátora.“* Pojem vyplatit je tedy opět na scéně.

Ovšem prof. Dědič ve svém článku dále dovozuje, že *„způsob rozdělení likvidačního zůstatku zákon neurčuje, protože je závislý na struktuře majetkových hodnot, které po skončení likvidace zůstanou majetkem společnosti. Lze si představit nejrůznější formy od zpeněžení veškerého majetku a jeho rozdělení mezi společníky až po vznik podílového spoluvlastnictví[3].“* Navíc ještě dodává ve svém zásadním díle (Akciové společnosti z roku 2007, tedy již se znalostí nového znění § 220 ObZ), že *„pokud by společnost poskytla akcionáři podíl na likvidačním zůstatku v naturální podobě, považuje se toto plnění za zdanitelné plnění z hlediska DPH, pokud byl uplatněn odpočet daně.[4]“*

Shrnutí a závěr

Domnívám se, že by nebylo na místě výkladem opřeny pouze o gramatickou interpretaci slova „vyplatit“ dovodit nemožnost „vyplacení“, resp. rozdělení likvidačního zůstatku i ve formě naturální. Byl by to výklad zbytečně restriktivní, který by mohl fakticky umenšovat likvidační podíl a zároveň bránit určitým korporátním transakcím. Ztotožňuji se tedy s výkladem z elektronického komentáře ASPI[5], který s odkazem na absenci obecného pravidla dovozuje, že by měl likvidátor dbát zejména zájmu společníků, pro které nemusí být zpeněžení výhodné.

Například jediný společník malé zaniklé společnosti, po které zbude pouze postarší automobil, nemusí mít zájem na jeho prodeji pod cenou, ale naopak si ho může rád ponechat.

Nikoliv pouze závěrem je ještě nutno zdůraznit, že nárok na podíl na likvidačním zůstatku v naturální podobě je i vyjádřením ústavně zakotveného práva na vlastnictví (srov. čl. 11 Listiny základních práv a svobod). Restriktivní interpretace likvidačního zůstatku by tedy byla ve zbytečném rozporu s ústavně široce pojímanou svobodou vlastnit, potažmo s rovnou ochranou vlastnického práva nehledě na jeho podstatu.

Jednoduše shrnuto, omezující výklad by šel jak proti ekonomickému smyslu tak proti hodnotovému řádu naší společnosti.

Domnívám se tedy, že je možné zrušit společnost, přičemž po její úspěšné likvidaci přejde celý její majetek do rukou jediného společníka např. i včetně akcií nebo nemovitostí vlastněných zrušenou společností.

Mgr. et Bc. Ondřej Preuss,
advokátní koncipient

[Advokátní kancelář Jasanská & Co.](#)

Lomnického 7
140 00 Praha 4

Tel.: + 420 296 162 566

Fax: + 420 296 162 337

e-mail: office@jasanska.com

[1] § 6 Obz: „Obchodním majetkem podnikatele, který je fyzickou osobou, se pro účely tohoto zákona rozumí majetek (věci, pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty), který patří podnikateli a slouží nebo je určen k jeho podnikání. Obchodním majetkem podnikatele, který je právnickou osobou, se rozumí veškerý jeho majetek.“

[2] Dědič, Jan. Obecně o právech a povinnostech akcionáře (Obchodní právo č. 1/1996)

[3] Tamtéž

[4] Dědič, Jan. Štenglová, Ivana. Čech, Petr. Kříž, Radim. Akciová společnost (6. vydání). Praha: C. H. Beck. Str. 618.

[5] Viz. komentář k § 75 odst. 1 v elektronickém systému ASPI

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak se vyhnout zákazu a postihu dohod o určování cen pro další prodej?](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)